

Socialdemokraterna

FRAMTIDSPARTIET

Yrkande

Kommunstyrelsen 2017-02-07

§ 26 Svar på remiss av välfärdsutredningens betänkande Ordning och reda i välfärden

Socialdemokraternas förslag till remissvar:

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster. Syftet med utredningen är att säkerställa att offentliga medel används till just den verksamhet de är avsedda för och att eventuella överskott som huvudregel ska återföras till den verksamhet där de uppstått.

Utredningen har även haft i uppdrag att analysera och se över de regelverk som i dag används när privata aktörer anförtros att utföra välfärdstjänster. Det handlar om regelverket för upphandling och lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). Översynen syftar bl.a. till att lämna förslag om hur regelverken kan förenklas och göras mer flexibla och om hur de kan ändras för att förbättra förutsättningarna för idéburna aktörer. Utredningen har även haft i uppdrag att utreda om kapitalförsörjningsproblem utgör ett inträdes- eller tillväxthinder för sådana aktörer. Vidare har det i utredningens uppdrag ingått att analysera frågor som berör öppenhet och insyn när det gäller hur offentliga medel används, prövning av de privata aktörernas ägare och ledning samt tillfälliga boenden för asylsökanden.

Det nya regelverket föreslås innehålla en rörelseresultatsbegränsning satt till 7 procentenheter plus statslåneräntan. All rörelsevinst över taket ska återinvesteras i verksamheten. Det är givetvis ett sätt att komma tillrätta med problemet med övervinster. Vår bedömning är dock att det finns andra problem för att åstadkomma jämlikhet inom välfärdssektorn som behöver adresseras först.

Vi anser att det är av godo att det finns möjligheter för den enskilde att välja vilken skola barnen ska gå i. Det ökar människans makt över sin vardag. Valet måste dock vara eleven som väljer skola, inte skolan som väljer elever. Lika villkor bör gälla för alla skolor, oavsett huvudman, när elever antas. Vi anser att det är orimligt att vissa skolor exempelvis tillämpar ett kösystem, vilket minskar likvärdigheten och ökar segregationen.

Handwritten signature/initials.

Att det finns olika aktörer, som exempelvis idéburna verksamheter, såväl inom skolan som inom andra områden kan bidra till att berika välfärden. Då är det också nödvändigt att en rimlig vinst kan tas ut.

Utredningen visar att företagen gör s.k. övervinster, dvs. vinster som överstiger den ersättning som marknaden kan anses kräva för att skjuta till kapital till företagen. Spridningen mellan företagen är stor, det finns utförarföretag som gör mycket stora vinster och därmed har en mycket hög kapitalavkastning. Vi delar utredarens åsikt att det utgör ett legitimitetsproblem att verksamhet som finansieras av offentliga medel gör stora övervinster.

Att förtydliga kvalitetskraven skulle begränsa marknaden för de oseriösa aktörer som primärt drivs av vinstintresse inom den offentligt finansierade välfärden. Aktörer som drivs primärt av vinstsyftet medför större risker för att verksamheter, i syfte att hålla nere kostnaderna, skär ned på sådan kvalitet som är svår att mäta och följa upp. Exempelvis genom att sänka personaltätheten eller utformar sin verksamhet för att dra till sig brukare som är förknippade med låga kostnader. Det finns också indikationer på att vinstsyftande företag har lägre personaltäthet än andra typer av utförare och att konkurrensen inom skolväsendet haft segregrande effekter eller bidragit till segregation.

Det nuvarande marknadsliberala systemet medför stora utmaningar som måste adresseras. Därför är det också, enligt vår uppfattning, helt nödvändigt att komplettera kvalitetskraven med ökad insyn. Nuvarande system har alltför starkt fokus på bolagens rättigheter och alltför lite stöd till medborgarnas rättigheter: den idag obefintliga möjligheten till insyn och kontroll måste stärkas. Företagens etableringsrätt går i nuvarande system före människors rätt till bra skola och vård. Det är för oss helt oacceptabelt.

Oviljan från aktörer och marknadsliberala krafter att i verkligheten implementera kvalitetskrav leder till att frågan om vinstbegränsningar måste prövas. Den dagen kommuner ställer reella krav på exempelvis bemanning, utbildningsnivåer och anständiga anställningsvillkor kommer övervinster att begränsas. I avsaknad av sådana krav är det begripligt att pröva olika former av vinstbegränsningar.

Vi delar utredarens bedömning att det finns betydande risker med att ha aktörer som primärt drivs av vinstintresse inom den offentligt finansierade välfärden. Välfärdstjänsterna är inte vilka tjänster som helst. Deras grundläggande betydelse för medborgarnas liv och hälsa innebär att konsekvenserna vid olika slags misslyckanden kan bli stora. Vi önskar därför skicka med ett antal förslag för regeringen att titta närmare på:

Ska alla välfärdsverksamheter ha samma regelverk, eller kan det ge mer effekt med olika regler i olika branscher?

PS
am

Så länge finansieringen kommer från kommunerna måste deras avgörande inflytande vid etableringar säkras.

Insyn på enhetsnivå behöver garanteras och kanske ställas mot utbetalning

Konkurrensvillkoren måste vara likvärdiga, samtidigt som den offentliga verksamheten kompenseras för att de utgör garanten, exempelvis för alla elevers undervisning.

För socialdemokraterna i kommunstyrelsen

Anita Mattsson